

Yleisradio Oy
Ohjelmajohtaja Ismo Silvo
PL 94
00024 Yleisradio

Selvityksenne 17.12.2003

WYCLIFFE-OHJELMASARJAN LÄHETYSAIKA

Asian tausta

Viestintävirasto on saanut yhteydenoton, jonka mukaan Yleisradio Oy on lähettänyt YLE 1 kanavallaan Wycliffe-ohjelmasarjan uusintajaksoja arkisin kello 9.10 - 10.00. Yhteydenoton mukaan ohjelmasarjaa on pidettävä lasten kehitykselle haitallisena ohjelmana sen sisältämän väkivallan vuoksi. Yhteydenotossa kiinnitettiin erityisesti huomiota 1.12. ja 2.12.2003 lähetettyihin jaksoihin.

Sovellettavat säännökset

Viestintävirasto valvoo televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 35 §:n nojalla kyseisen lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista.

Televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 19 §:n mukaan televisiotoiminnan harjoittajan on huolehdittava siitä, että televisio-ohjelmat, jotka väkivaltaisuuksensa tai seksuaalisen sisältönsä vuoksi tai kauhua herättämällä taikka muulla näihin rinnastettavalla tavalla ovat omiaan vaikuttamaan haitallisesti lasten kehitykseen lähetetään sellaiseen aikaan, jolloin lapset eivät tavallisesti katso televisio-ohjelmia. Lisäksi televisiotoiminnan harjoittajan on ilmoitettava tällaisten ohjelmien haitallisuudesta lapsille joko ennen ohjelman lähettämistä taikka pitämällä lähetyksessä koko ajan näkyvillä tunnusta, josta ilmenee ohjelman haitallisuus lapsille.

Säännöksen tulkintakäytännössä on vakiintuneesti katsottu, että edellä mainitun tyyppiset lasten kehitykselle haitalliset ohjelmat tulee sijoittaa lähetettäväksi kello 21.00-06.00 välisenä aikana. Viestintävirasto katsoo, että lapsille haitallisina ohjelmina pidetään ohjelmia, jotka on kielletty alle 15-vuotiailta.

Saadut selvitykset

Viestintävirasto pyysi Yleisradio Oy:ltä selvitystä asiassa sekä näytenuhoja 25.11., 26.11., 1.12. ja 2.12.2003 esitetyistä jaksoista.

Viestintävirasto vastaanotti Yleisradio Oy:n 17.12.2003 päivätyn selvityksen ja on tutustunut sille toimitettuihin näytenuhoihin.

Selvityksen mukaan kyseistä sarjaa lähetetään Aamu-TV:n jälkeisellä ohjelmapaikalla, joka on vakiintuneesti aikuisille tarkoitetun fiktion ohjelmapaikka. Kanavan yleisö on Aamu TV:n perintönä aamupäivisin aikuisyleisöä. Wycliffe-sarjaa voidaan pitää perinteisenä tv-dekkarina. Ohjelman pääasiassa keskustelulle perustuvalla ilmaisukielellä on tyypillistä se, että varsinaisia väkivalta kohtauksia ei juuri näytetä. Rikoksen uhri näytetään, mutta itse rikosta ei. Rikossarjat käsittelevät teemoja, joita jotkut katsojat voivat pitää ahdistavina, mutta Yleisradio katsoo, ettei Wycliffe-sarjaa ole pidettävä sellaisena, että se tulisi luokitella alle 15-vuotiailta kielletyksi. Ohjelman ensilähetys on ollut lauantaisin kello 19.40 - 20.30. Tällöinkään ohjelmasta ei ole tullut sellaista yleisöpalautetta, että se pitäisi sijoittaa kello 21.00 jälkeen.

Viestintäviraston kannanotto

Kuvaohjelmien tarkastamisesta annettu laki velvoittaa kuvaohjelman (esim. elokuvan) valmistajan tai maahantuojan tarkastuttamaan kuvaohjelman ennen sen levitystä tai esittämistä. Televisio-ohjelmille ei ole kuvaohjelmien tarkastamisesta annetun lain mukaisia ennakoivalvontakeinoja. Television katselijoita, toisin kuin esimerkiksi elokuvateattereissa kävijöitä, ei myöskään voi valvoa ikärajan perusteella. Televisio-ohjelmien osalta lähetysajan valinnalla tai teknisin keinoin tuleekin varmistaa, että alaikäiset eivät kuule tai näe ohjelmia, jotka voivat vahingoittaa heidän fyysistä, henkistä tai moraalista kehitystään (hallituksen esitys 34/1998 televisio- ja radiotoimintaa koskevaksi lainsäädännöksi).

Viestintävirastolle toimitetun Wycliffe-ohjelmasarjan näytejaksot ovat vastanneet Yleisradio Oy:n selvityksessä antamaa kuvaa ohjelmasarjasta. Näytejaksoissa tapahtumat ovat edenneet lähinnä verbaalisen toiminnan kautta eikä jaksoissa ole näytetty suoranaista väkivaltaa, seksuaalista sisältöä taikka kauhua herättäviä elementtejä. Näytejaksoissa on kuitenkin näytetty lyhyissä otoksissa henkirikoksen uhreja, mitä ei voida pitää pienten lasten kehitykselle sopivana kuvallisena materiaalina.

Valtion elokuvatarkastamon ikärajaluokitusten kriteerit perustuvat sille, että eri kehitysvaiheessa olevat lapset kokevat väkivaltakuvaukset eri tavoin. Arvioitaessa lasten kehityksen kannalta ohjelman väkivaltaisuutta ratkaisevia kysymyksiä ovat: jäsenyykö väkivalta katsojan maailmaan, toimiiko väkivalta ongelmien ratkaisijana vai niiden aiheuttajana, ihannoitako vai arvostellaanko väkivallan käyttöä, onko väkivalta perusteltu osa tarinaa ja onko väkivallalla tarinassa vastavoimaa.

Edellä selostetun perusteella Viestintävirasto katsoo, etteivät Wycliffe-ohjelmasarjan näytejaksot ole sisällöltään sellaisia, että niitä olisi pidettävä televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 19 §:n tarkoittamalla tavalla lasten kehitykselle haitallisina. Ohjelmasarjaa ei myöskään ole esitetty lasten ohjelmien välittömässä läheisyydessä. Viestintävirasto toteaa kuitenkin selvyuden vuoksi, että ohjelmasarjan jaksoja tarkastellaan erillisinä kokonaisuuksina ja mahdolliset yksittäiset lasten kehitykselle haitalliset jaksot on lähetettävä em. lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Yksikön päällikkö

Merja Saari

Ylitarkastaja

Ilona Kurki-Suonio